

การจัดการทางการสื่อสารของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

กรณีศึกษา การสื่อสารมาตรฐานควบคุมวิชาชีพ

Communication Management of the Lawyers Council Under The Royal Case

Patronage : study of standard communication for professional control

นางสาวปัทรินทร์ นีระพล และ อ.ดร.พิรยุทธ โอรพันธ์

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระในการศึกษาตามหลักสูตรวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการสื่อสารองค์กร คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การจัดการการสื่อสารองค์กรของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ กรณีศึกษา การสื่อสารมาตรฐานควบคุมวิชาชีพ” เป็นการศึกษาในรูปแบบวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมโดยเป็นผู้สังเกตในฐานะผู้เข้าร่วม โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informant) ประกอบด้วย ผู้บริหารสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อศึกษากระบวนการจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์และกลุ่มตัวอย่างทนายความและผู้ว่าจ้างทนายความ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

ผลการศึกษา พบว่า สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์มีกระบวนการจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการเรื่องการควบคุมวิชาชีพทนายความ ซึ่งกำหนดจากเป้าหมายในการจัดตั้งองค์กรและส่งผลต่อการกำหนดหน้าที่ในการสื่อสารในการควบคุมวิชาชีพ ทั้งในด้านวิชาการด้านจริยธรรมรรยาททนายความ นอกจากนี้ยังกำหนดหลักเกณฑ์และปัจจัยในการเลือกสื่อของสภานายความฯ จากงบประมาณอันจำกัดขององค์กรและอยู่ภายใต้การจัดการฐานข้อมูลผู้ประกอบการวิชาชีพ ด้วย ปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อระบบการสื่อสารกิจกรรมการสื่อสารและระดับการสื่อสาร โดยระบบการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพที่สำคัญจะใช้กลไกการอบรมสัมมนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่กันระหว่างด้านวิชาการและจริยธรรมยาท โดยการ

อบรมสัมมนาเป็นกิจกรรมการสื่อสารที่สำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับองค์กร โดยมีระดับการสื่อสารในองค์กรเป็นกลุ่มย่อยทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากลักษณะการรวมกลุ่มของทนายความเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและทำให้ข่าวสารจากสภาทนายความกระจายตัวไปยังทนายความอย่างทั่วถึง ซึ่งส่งผลให้การไหลเวียนข่าวสารในองค์กรในเรื่องการควบคุมวิชาชีพทนายความด้านวิชาการมากที่สุด และจากผลการศึกษา เรื่องประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพทนายความของสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ พบว่า การควบคุมวิชาชีพในด้านวิชาการมีประสิทธิผลในระดับการยอมรับและนำไปปฏิบัติเนื่องจากการสื่อสารอย่างต่อเนื่องเหมาะสมกับลักษณะวิชาชีพของทนายความ แต่การสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพในด้านจริยธรรมมรรยาทไม่มีประสิทธิผลเนื่องจากทนายความส่วนมากไม่รู้รับทราบเรื่องมรรยาททนายความ เพียงแต่ทำงานตามกรอบจริยธรรมในสังคม

คำสำคัญ: การจัดการทางการสื่อสาร, องค์กรวิชาชีพ, สภาทนายความ, ประสิทธิผลการสื่อสาร

ABSTRACT

The aims of “Lawyers Council under the Royal Patronage’s Communication Management : Case Study of Standard Communication for Professional Control” were: to research the communication management process so as to control the lawyer of the Lawyers Council under the Royal Patronage; and to research the efficiency of communication so as to control the lawyer of the Lawyers Council under the Royal Patronage. The research was conducted using Qualitative Research, In-depth Interview and Non-participant Observation Method. The research participants consisted of the principals of the Lawyers Council under the Royal Patronage, lawyers and clients.

The result also found that the communication in such matter in the Council affected the efficiency in every communication process, namely senders, contents, communication paths and receivers. In these, the most influential factor amongst senders was liability which received great impact from the internal election. As a result of this, sometimes, the receiver didn’t believe the sender in such communication system, viewing that the communication was processed in terms of political benefits. In content, it’s found that the academic matter was obvious, whereas the moral matter was both unclear and discontinued. There were solely detailed rules

which the lawyers considered able to learn by their own. Moreover, the communication path concerned to an untimely manner in communication path selection, which originated from budget limits in media selection. The last factor goes to the receiver. It's obvious that the election system always led them, the Council, to the negative viewpoint. The efficiency in communication can be concluded that the efficiency in communication to control the profession is in the process of accepting and adapting. As the content is relevant to professional practice, it is in the process of accepting and adapting. However, the moral matter was found inefficient as the lawyer didn't know the etiquette regulation, only did they comply the social moral frame. This has brought to the suggestion that the Lawyers Council under the Royal Patronage should make the data base management in the lawyer registration remain present in order to be able to analyze the receiver and make communication in professional control effective and efficient.

บทนำ

ทนายความเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรม และมีหน้าที่ในการสร้างความยุติธรรมให้เกิดแก่ประชาชน หากทนายความไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณ แม้จะมีการควบคุมการประพฤติปฏิบัติวิชาชีพของทนายความ ด้วยการลงโทษตามข้อบังคับมรรยาททนายความแล้วนั้น แต่ผลเสียหายที่เกิดขึ้นต่อประชาชนก็ได้เกิดขึ้นโดยสมบูรณ์แล้ว เป็นเพียงความยุติธรรมเพื่อการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนเท่านั้น และจากกรณีเกิดการประพฤติผิดมรรยาททนายความ ส่วนมากสภาทนายความมักจะควบคุมด้วยการใช้บังคับบทลงโทษตามกฎหมาย และปัจจุบันอัตราการฟ้องร้องจากประชาชนที่ได้รับความเสียหายในคดีมรรยาททนายความสูงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งกรณีดังกล่าวแม้จะเป็นการควบคุมการปฏิบัติงานของทนายความตามจรรยาบรรณวิชาชีพ แต่ความเสียหายก็เกิดขึ้นต่อประชาชนแล้วจึงถือเป็นเพียงความยุติธรรมชดเชยความกฎหมาย แต่ความยุติธรรมอีกลักษณะหนึ่งตามกฎหมาย และเป็นอุดมการณ์ที่สำคัญของนักกฎหมาย คือ ความยุติธรรมจัดสรร กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความมีหน้าที่ในการจัดสรรความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมไทย หากนำมาเทียบเคียงกับการควบคุมจรรยาบรรณวิชาชีพ อาจจะสามารถกล่าวได้ว่าเป็นการควบคุมจรรยาบรรณวิชาชีพในเชิงรุก ซึ่งสามารถทำได้โดยใช้การสื่อสารจรรยาบรรณ เพื่อสร้างจิตสำนึกและความตระหนักเรื่องความสำคัญของวิชาชีพ ซึ่งการสื่อสารนี้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะ

ควบคุมการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาบรรณ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน นอกจากนี้การควบคุมมาตรฐานการทำงานด้านความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพของทนายความการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ให้แก่ทนายความ ถือเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์เพื่อสร้างมาตรฐานการทำงานให้กับทนายความ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพทนายความของสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพทนายความของสภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาและค้นคว้าแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องการกระบวนการจัดการทางการสื่อสาร

แนวคิดการจัดการทางการสื่อสารของ ศ.ดร.สุรพงษ์ โสธนะเสถียร เป็นขั้นตอนในกระบวนการสื่อสารขององค์การ ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันและมีการเคลื่อนที่ของการสื่อสารอย่างเป็นพลวัต ได้แก่ สภาพการณ์แวดล้อม ปัจจัยเข้า กระบวนการแปรเปลี่ยน และปัจจัยออก

1.1 สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมองค์การ ที่อยู่แวดล้อมระบบการจัดการทางการสื่อสาร และมีอิทธิพลต่อระบบการบริหารจัดการขององค์การ โดยการวิจัยครั้งนี้ศึกษา ยุทธศาสตร์การจัดการ ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ผู้บริหารให้ความสนใจก่อนที่จะดำเนินการวางทิศทางขององค์การ โดยมีที่มาของใน 2 ลักษณะ ได้แก่ เป้าหมายในการก่อตั้งองค์การที่เป็นเจตนารมณ์ของหน่วยงานหรือการกำหนดความเป็นองค์การนั้นๆ และผู้มีส่วนได้เสียขององค์การจะเป็นผู้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการและนำไปสู่กลไกการจัดการทางด้านการสื่อสาร

1.2 ปัจจัยเข้า

ขั้นตอนแรกของกระบวนการจัดการทางการสื่อสาร ซึ่งจะเป็นขั้นตอนที่ได้รับผลกระทบมาจากสภาพแวดล้อม ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะนำปัจจัยเรื่อง หน้าที่ในการสื่อสารและเกณฑ์ในการเลือกสื่อ โดยหน้าที่ในการสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญในการร้อยเรียงการจัดการต่างๆในองค์การ และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการจัดการการสื่อสารขององค์การ ส่วนหลักเกณฑ์และปัจจัยในการเลือกสื่อ สามารถทำได้ทั้งรูปแบบการเลือกซื้อ และการเลือกใช้สื่อที่เหมาะสม เพื่อให้การถ่ายทอดข่าวสารขององค์การไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมากมักถูกจำกัดด้วยงบประมาณ

1.3 กระบวนการแปรเปลี่ยน

เป็นกระบวนการที่ทำให้ผลลัพธ์ของการจัดการการสื่อสารแปรเปลี่ยนไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการ ซึ่งกระบวนการแปรเปลี่ยนจะได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยเข้า และแปรเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆขององค์การ เพื่อนำไปสู่ปัจจัยออก โดยจะศึกษา 3 ตัวแปร ได้แก่ ระบบการสื่อสาร กิจกรรมการสื่อสาร และระดับการสื่อสาร ซึ่งระบบการสื่อสาร ประกอบด้วย กลไกของสื่อ เนื้อหาข่าวสาร เครือข่ายและความสัมพันธ์ และสภาพแวดล้อม โดยกลไกสื่อ คือ สื่อหรือช่องทางที่เป็นจักรกลให้กิจกรรมต่างๆและข้อมูลข่าวสารไหลผ่านไปได้ เนื้อหาข่าวสารจะเป็นส่วนที่เกาะไปกับกลไกสื่อ เครือข่ายและความสัมพันธ์จะเป็นการเชื่อมโยงระหว่างจุดต่างๆในองค์การ ความสัมพันธ์ระหว่างกันขององค์การถือเป็นเครือข่ายในระบบการสื่อสาร กิจกรรมการสื่อสาร ความหมายอย่างแคบคือช่องทางการสื่อสารหรือตัวสื่อ หากเป็นความหมายอย่างกว้าง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับบริบทในทางการสื่อสาร โดยเป็นกิจกรรมในการเลือกใช้สื่อเพื่อการจัดการ ส่วนระดับการสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จของกระบวนการแปรเปลี่ยนอีกปัจจัยหนึ่ง โดยจะต้องทำความเข้าใจกระบวนการจัดการทางการสื่อสารว่า มีระดับในการสื่อสารที่เหมาะสมในแต่ละองค์การที่แตกต่างกัน การสื่อ ซึ่งสารในองค์การจะมีระดับการสื่อสารหลายรูปแบบ แต่ละระดับส่งผลต่อการจัดการทางการสื่อสารที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปการสื่อสารแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ดังนั้น การสื่อสารสองฝ่าย การสื่อสารกลุ่มย่อย และการสื่อสารสาธารณะ

1.4 ปัจจัยออก

ปัจจัยออก คือ ผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการแปรเปลี่ยนอาจกล่าวได้ว่าเป็นผลลัพธ์ของกระบวนการจัดการการสื่อสารทั้งระบบ โดยวิจัยครั้งนี้ศึกษาจาก ความสำเร็จของการสื่อสารที่สามารถวัดได้จากเนื้อหาสาระหรือข้อมูลข่าวสารที่ปรากฏในองค์การ

2. แนวคิดเรื่องประสิทธิผลการสื่อสาร

ประสิทธิผลของการสื่อสาร คือ การสื่อสารที่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร ซึ่งผู้รับสารจะมีการเปลี่ยนแปลงใน 5 ระดับ (Davis อ้างถึงใน วิรัช ลภีรัตนกุล, 2549 : 172) ได้แก่ การรับสารไว้ การเข้าใจในสาร การยอมรับ เกิดการปฏิบัติ มีปฏิกิริยาตอบกลับ โดยการสื่อสารจะมีประสิทธิพลหรือไม่ขึ้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความเหมาะสมขององค์ประกอบในการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และ ผู้รับสาร โดยทุกองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์กัน หากองค์ประกอบใดไม่มีประสิทธิผลจะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่นๆ และทำให้การสื่อสารไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ปัจจัยที่ทำให้เกิดประสิทธิผล มีหลักสำคัญอยู่ 7 ประการ (SCOTT M:CUTLIP และ ALLEN H.CENTER,1958) ได้แก่ ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เนื้อหาสาระ ความต่อเนื่องและอยู่กับร่องกับรอย ช่องทางการสื่อสาร ความสามารถของผู้รับสาร ความชัดเจนของข่าวสาร ดังนั้น ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้เปิดประสิทธิผลในการสื่อสารได้ คือ ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร โดยในแต่ละปัจจัย เป็นตัวชี้วัดถึงการเพิ่มหรือลด ประสิทธิภาพของการสื่อสาร เนื่องจากทุกปัจจัยจะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีผลกระทบซึ่งกันและกัน

งานวิจัยครั้งนี้ มีงานวิจัยที่น่าสนใจ ใน 3 ประเด็น ได้แก่งานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารในองค์กรและประสิทธิผลการสื่อสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารจรรยาบรรณ โดยงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสภาพทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ที่น่าสนใจคืองานวิจัยของเปรมมา บุญเกิด (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง จิตวิญญาณในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ” พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความให้ความหมายและมีพฤติกรรมแสดงออกทางจิตวิญญาณการทำงานแตกต่างกันในมิติแต่ละด้าน โดยเฉพาะจิตวิญญาณการทำงานสอดคล้องกับการแสดงออกจากริยธรรม (ETHICS) ในมิติด้านชีวิตจิตใจ ซึ่งจิตวิญญาณในการทำงานที่แสดงออกมาจากริยธรรมดังกล่าวนี้จะเป็นการสะท้อนถึงประสิทธิผลในการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพของสภาพทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารภายในองค์กรและประสิทธิผลในการสื่อสารขององค์กร มีงานวิจัยที่น่าสนใจ 2 เรื่อง โดยเรื่องแรกเป็นงานวิจัยของชญาณิชฐ์ สุขเกษม (2551) ได้ศึกษาเรื่อง สัมฤทธิผลของรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรของบริษัท เพน พับลิชชิ่ง จำกัดและของนิสสาร เศรษฐวรานุกร (2547) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กร : กรณีศึกษาบริษัท มิตซูย สุมิโตโม อินชัวร์รันซ์ จำกัด สาขาประเทศไทย พบว่า

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารจรรยาบรรณนั้น มีงานวิจัยที่น่าสนใจ ของ Christabel M.F.HO, PH.D., M.ASCE (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง COMMUNICATION MAKES A CORPORATE CODE OF ETHICS EFFECTIVE: LESSONS FROM HONG KONG พบว่า การสื่อสารจรรยาบรรณแบบไม่เป็นทางการจะมีคุณค่าและประสิทธิผลกับพนักงานมากกว่าการสื่อสารแบบเป็นทางการ และการสื่อสารในลักษณะผสมผสานกันระหว่างการสื่อสารแบบทางการและไม่ทางการ จะมีประสิทธิภาพต่อพนักงานมากที่สุด ซึ่งการสื่อสารจรรยาบรรณเป็นส่วนหนึ่งของการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ที่ประกอบด้วย การสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพในด้านวิชาการ และการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพในด้านจริยธรรมรยาบรรณหรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพนายความนั่นเอง

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การจัดการทางการสื่อสารของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ กรณีศึกษาการสื่อสารมาตรฐานควบคุมวิชาชีพ” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกและ การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมโดยเป็นผู้สังเกตในฐานะผู้เข้าร่วม เพื่อศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพและ ประสิทธิภาพของการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ที่มี ต่อผู้ประกอบวิชาชีพนายความ การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่อง การจัดการทางการสื่อสารของ สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์กรณีศึกษา การสื่อสารมาตรฐานควบคุมวิชาชีพ ซึ่งผู้วิจัยจะ คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (KEY INFORMANT) รวมทั้งสิ้น 14 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารของสภานายความ 2 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1 และนายความ และประชาชนผู้ว่าจ้างนายความในการว่าความ อรรถคดีต่างๆ จำนวน 2 คน เพื่อค้นหาคำตอบการงานวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 โดยใช้เครื่องมือใน การศึกษาเป็นแนวคำถามกึ่งโครงสร้าง และใช้สภานายความฯ สำนักงานนายความ บริษัทเอกชน และศาล เป็นสนามวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งจะวิเคราะห์ข้อมูล จากบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลเป็น หลัก ประกอบกับเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง เริ่มวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เอกสารที่ เกี่ยวข้อง และ การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อให้สามารถทราบถึงกระบวนการจัดการ ทางการสื่อสารและประสิทธิผลทางการสื่อสารจรรยาบรรณของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่มีต่อนายความ โดยในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจะเริ่มตั้งแต่เข้าสนามวิจัย คือ เป็นการวิเคราะห์ ไปพร้อมๆกับการเก็บข้อมูล นำข้อมูลมาจัดกลุ่มตามหัวข้อที่กำหนด และใช้ข้อมูลจากการสังเกตการณ์ แบบมีส่วนร่วมมาประมวลข้อมูล จากนั้นจะนำมาสรุปวิเคราะห์ผลตามกรอบแนวคิด และวรรณกรรม

ที่เกี่ยวข้อง โดยจัดแบ่งข้อมูลนำเสนอตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์และอภิปราย
ในแบบการพรรณนา (DESCRIPTIVE ANALYSIS)

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิจัยว่ากระบวนการจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพนายความของสภา
นายความฯ นั้นมีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกัน เป็นการเคลื่อนไหวของการสื่อสารในองค์กรที่
เป็นพลวัต ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ ศ.ดร.สุรพงษ์ โสธนะเสถียร ในเรื่องกระบวนการ
จัดการทางการสื่อสาร แต่ในรายละเอียดบางประเด็นก็มีข้อค้นพบที่แตกต่างไปจากแนวคิดดังกล่าว
ตามขั้นตอนกระบวนการจัดการทางการสื่อสาร ดังนี้

1. สภาพการณ์แวดล้อม

สภานายความฯ มีการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการจาก 2 ส่วน กล่าวคือ
เป้าหมายในการตั้งองค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย ได้แก่ นายความ สภานายความฯ และประชาชน
โดยสภานายความฯ กำหนดยุทธศาสตร์หลักจากเป้าหมายในการจัดตั้งองค์กร กล่าวคือ การ
ควบคุมวิชาชีพนายความให้มีมาตรฐานทั้งในการวิชาการและด้านจริยธรรมรรยาท ซึ่งสอดคล้อง
กับแนวคิดของศาสตราจารย์สุรพงษ์ โสธนะเสถียร ที่กล่าวว่า แม้จะได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการ
จาก 2 ส่วน แต่ในทางปฏิบัติองค์กรมักจะใช้ยุทธศาสตร์การจัดการที่มาจากเป้าหมายในการจัดตั้ง
องค์กรมากกว่ายุทธศาสตร์การจัดการที่มาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งควรมีบทบาทในการกำหนด
ยุทธศาสตร์การจัดการขององค์กร เพราะจะสะท้อนสภาพการณ์ที่แท้จริงขององค์กร แต่อย่างไรก็
ตาม จากผลการศึกษาที่มีข้อแตกต่างจากแนวคิดดังกล่าว เนื่องจากสภานายความฯ มีการคำนึงถึงผู้มีส่วน
ได้เสียหลักขององค์กรด้วย กล่าว คือ นายความ สภานายความฯ และประชาชน แต่การ
วิเคราะห์ผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวเป็นผลลัพธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายในการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพ ซึ่งเมื่อ
วิเคราะห์ทั้งสองส่วนแล้ว ถือว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เป็นยุทธศาสตร์การจัดการในเรื่อง
การควบคุมวิชาชีพนายความให้มีมาตรฐาน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ยุทธศาสตร์การจัดการทางการสื่อสารของสภานายความฯ

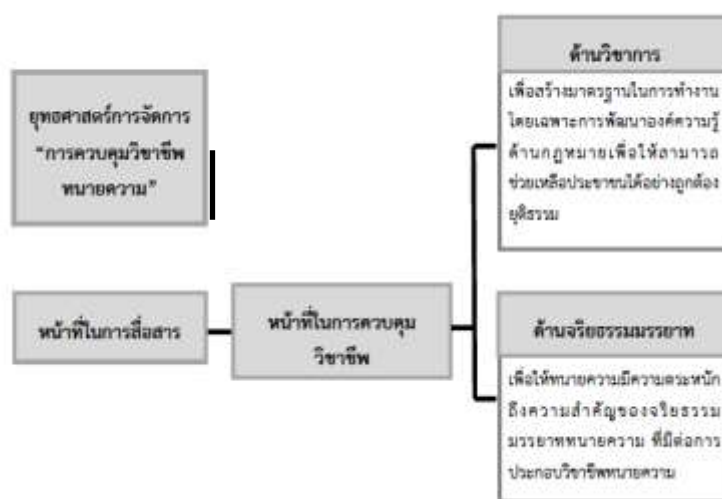
2. ปัจจัยเข้า

เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการทางการสื่อสารที่ได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อม การศึกษาในครั้งนี้ นำตัวแปรที่เป็นปัจจัยเข้าในกระบวนการสื่อสารมาศึกษา จำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ หน้าที่ในการสื่อสาร และ หลักเกณฑ์และปัจจัยในการเลือกสื่อ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า มีความสอดคล้องและไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องกระบวนการจัดการทางการสื่อสาร ดังนี้

2.1 หน้าที่ในการสื่อสาร

หน้าที่ในการสื่อสารเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงการจัดการขององค์การว่าให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการในเรื่องใด ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สภานายความฯ มีการกำหนดหน้าที่ในการสื่อสารไว้ 3 ประการ ได้แก่ หน้าที่ในการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ หน้าที่ในการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ และหน้าที่ในการสื่อสารเพื่อการรวมกลุ่ม ซึ่งมีความแตกต่างจากตัวแปรในปัจจัยเข้าเรื่อง หน้าที่ในการสื่อสารของศาสตราจารย์สุรพงษ์ โสธนะเสถียร แต่มีความสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ปัจจัยเข้าในกระบวนการสื่อสารนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแวดล้อมในการสื่อสาร ซึ่งในบริบทของสภานายความฯ นั้น ยุทธศาสตร์การจัดการซึ่งเป็นเรื่องการควบคุมวิชาชีพ ให้นายความฯ ให้มีมาตรฐานในการทำงานนั้น ได้ส่งผลถึงการกำหนดหน้าที่การสื่อสารในปัจจัยเข้าของกระบวนการจัดการทางการสื่อสาร ที่ออกมาในรูปแบบหน้าที่การสื่อสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพ ให้นายความฯ ซึ่งประเด็นดังมีความแตกต่างจากองค์การทั่วไป เนื่องจากองค์การวิชาชีพนั้น มีบทบาทและหน้าที่ในการควบคุมวิชาชีพที่ชัดเจน ซึ่งต่างจากองค์การโดยทั่วไป ประกอบกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างนายความในกำกับดูแลขององค์การวิชาชีพ ก็เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดหน้าที่ในการสื่อสารภายในองค์การวิชาชีพเช่นเดียวกัน กล่าวคือ หน้าที่ในการรวมกลุ่ม เนื่องจากนายความนั้น

ไม่ได้ทำงานร่วมกันในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเหมือนองค์กรที่มีโครงสร้างการบริหารงานทั่วไป แต่จะประกอบวิชาชีพของตนแบบกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ ตามลักษณะการทำงานต่างๆ จึงทำให้การสื่อสารในองค์กรวิชาชีพมีหน้าที่สำคัญในการรวมกลุ่มทนายความ ในลักษณะต่างๆ ซึ่งการรวมกลุ่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข่าวสารที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ยุทธศาสตร์การจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความ

2.2 หลักเกณฑ์และปัจจัยในการเลือกสื่อ

ผลการศึกษาพบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องกระบวนการจัดการทางการสื่อสาร ที่ว่า งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด ในการเลือกสื่อขององค์กร สอดคล้องผลการศึกษาที่มีการกำหนดการใช้สื่อภายในองค์กร โดยคำนึงถึงงบประมาณเป็นสำคัญ จากการเปลี่ยนจากสื่อเก่ามาใช้สื่อใหม่เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องงบประมาณขององค์กร แต่อย่างไรก็ตาม จากศึกษาพบว่า มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญในองค์กรวิชาชีพสภาทนายความฯ อีกหลักเกณฑ์หนึ่งที่มีผลต่อการเลือกใช้สื่อในองค์กรวิชาชีพ ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดเรื่องหลักเกณฑ์และปัจจัยในการเลือกสื่อที่มีเพียง 3 ปัจจัย ได้แก่ งบประมาณ เทคโนโลยี และพฤติกรรมการใช้ แต่ยังมีเรื่องของระบบฐานข้อมูลขององค์กรวิชาชีพที่เป็นข้อมูลของทนายความที่ทะเบียนไว้ เป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการเลือกสื่อขององค์กร เนื่องจากสภาทนายความฯ ต้องสื่อสารกับทนายความที่อยู่ทั่วประเทศ ซึ่งฐานข้อมูลดังกล่าวจะทำให้

ทราบว่าผู้รับสารขององค์การมีลักษณะเป็นอย่างไร และอยู่ที่ไหน ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์สำคัญในการเลือกใช้สื่อในองค์การ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 3 หลักเกณฑ์และปัจจัยในการเลือกสื่อของสหภาพนายความฯ

3 กระบวนการแปรเปลี่ยน

เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ของกระบวนการในปัจจัยออก ผลการศึกษาตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ ระบบการสื่อสาร กิจกรรมการสื่อสาร และระดับการสื่อสาร พบว่ามีความสอดคล้องและแตกต่างจากแนวคิดเรื่องกระบวนการแปรเปลี่ยน ดังนี้

3.1ระบบการสื่อสาร

ผลการศึกษาปรากฏว่า สหภาพนายความฯ มีระบบการสื่อสารภายในองค์การที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ทั่วไป ซึ่งใช้กลไกสื่อบุคคล เป็นตัวขับเคลื่อน โดยเฉพาะนายความ ที่ทำหน้าที่ส่งต่อข่าวสารที่เป็นประโยชน์ระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องระบบการสื่อสารที่ว่า องค์การส่วนใหญ่จะใช้กลไกสื่อบุคคลในการขับเคลื่อนการสื่อสารขององค์การ แต่ในองค์การวิชาชีพ ยังมีการสื่อสารที่สำคัญอีกประการหนึ่ง นั่นคือ การสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ จากการระบบสื่อสารพบว่า การสื่อสารลักษณะนี้จะใช้กลไกสื่อการอบรมสัมมนา เป็นกลไกสำคัญในการถ่ายทอดข่าวสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ เนื่องจากการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพนายความนั้น จะต้องอาศัยองค์ความรู้ด้านกฎหมายในการพัฒนาวิชาชีพให้มีมาตรฐาน จึงต้องใช้กลไกในการอบรมสัมมนาถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

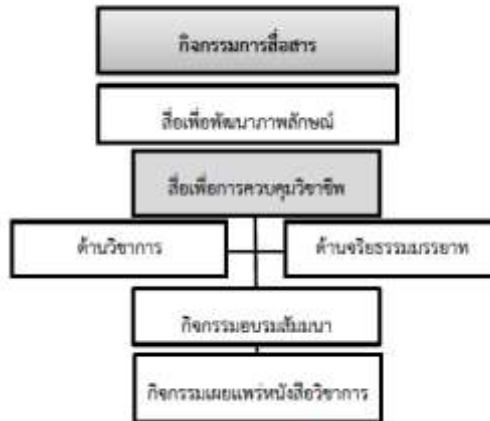
ภาพที่ 4 ระบบการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความ

3.2 กิจกรรมการสื่อสาร

จากผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า องค์กรวิชาชีพมีกิจกรรมการสื่อสารใน 3 ลักษณะ ได้แก่ สื่อเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ สื่อพื้นฐานภายในและสื่อเพื่อการสนทนา ซึ่งทั้ง 3 กิจกรรมมีบริบทที่ต่างจากแนวคิดเรื่องกิจกรรมการสื่อสาร ดังนี้

2.1 สื่อเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ ตามแนวคิดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาภาพลักษณ์องค์กร โดยการสื่อสารออกไปยังผู้รับสารภายนอกองค์กร แต่ในสภานายความฯ จะใช้สื่อเพื่อพัฒนาภาพลักษณ์ในบริบทที่เป็นการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ เนื่องจากภาพลักษณ์สำคัญขององค์กรวิชาชีพสภานายความฯ นั้นคือ การทำงานที่มีมาตรฐานของทนายความในกำกับดูแล

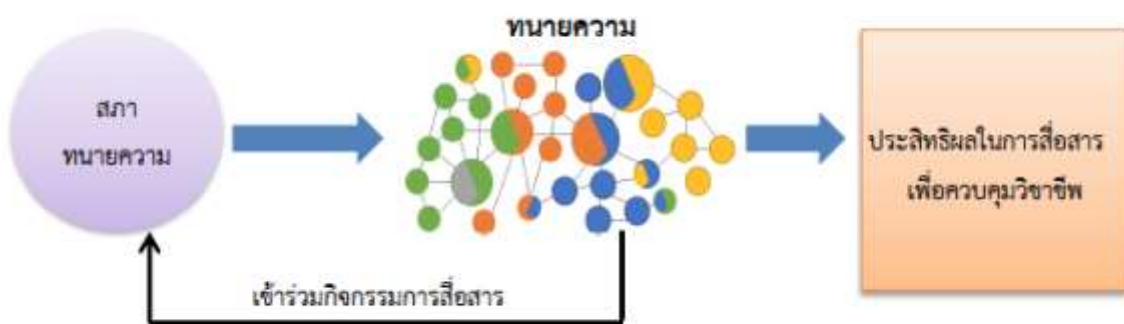
2.2 สื่อพื้นฐานภายในและสื่อเพื่อการสนทนา นั้นเป็นกิจกรรมที่รองลงมาและใช้คู่กัน แต่สำหรับผลการศึกษาพบว่า องค์กรทนายความมีความแตกต่างจากองค์กรทั่วไป เนื่องจากการไม่มีโครงสร้างองค์กรเพื่อการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ขององค์ในองค์กร แต่สมาชิกในองค์กรวิชาชีพนั้น จะมีความเท่าเทียมกันตามเจตนารมณ์เรื่องการควบคุมตนเองของผู้ประกอบวิชาชีพ ดังนั้น ทำให้ไม่มีสื่อพื้นฐานภายในเพื่อสนับสนุนโครงสร้างเหมือนองค์กรทั่วไป แต่ก็มี การสื่อสารผ่านสื่อพื้นฐานตามลักษณะองค์กรวิชาชีพ ในการเชื่อมโยงทนายความเข้าด้วยกัน ได้แก่ ช่องทาง Facebook และ Website

ภาพที่ 5 กิจกรรมการสื่อสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพนายความ

(3) ระดับการสื่อสาร

ระดับการสื่อสารในองค์การวิชาชีพสภานายความ พบว่าระดับการสื่อสารกลุ่มย่อย มีมากที่สุด ต่อมาคือระดับสองด้าน โดยเน้นที่การสื่อสารในระดับกลุ่มย่อย เนื่องจากนายความมีการรวมกลุ่มกัน ทั้งในรูปแบบทางการและไม่ทางการ ซึ่งเพื่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร โดยนายความส่วนมากเป็นสมาชิกมากกว่า 1 กลุ่ม ทำให้การแพร่กระจายข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว นอกจากการสื่อสารกันในระดับกลุ่มย่อยแล้ว จากการศึกษายังพบว่า มีการสื่อสารสองฝ่าย ด้วยเพราะโครงสร้างขององค์การวิชาชีพเป็นลักษณะแนวราบ จึงเป็นทิศทางที่เอื้อต่อการสื่อสารสองฝ่ายอีกด้วย

ภาพที่ 5 ระดับการสื่อสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพนายความ

5.1.1.4 ปัจจัยออก

เป็นผลลัพธ์ของกระบวนการจัดการทางการสื่อสาร โดยผลการศึกษาพบว่าความสำเร็จในการสื่อสาร พิจารณาจากเนื้อหาข่าวสารที่ไหลอยู่ภายในองค์การ นายความมีความ

ตระหนักถึงเรื่องการควบคุมวิชาชีพด้านวิชาการและมีลักษณะที่ต้นตัวกับการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย ส่งผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพทนายความ แต่ไม่ตระหนักการควบคุมมาตรฐานวิชาชีพด้านจริยธรรมรรยาท ซึ่งเป็นเพราะสภาพทนายความฯ มีการสื่อสารในเรื่องจริยธรรมรรยาทน้อยมาก ที่ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยออกในเรื่องการวัดความสำเร็จของการสื่อสาร คือ การพิจารณาจากเนื้อหาข่าวสารที่ไหลอยู่ในองค์กร

ซึ่งจากผลการศึกษาเรื่องกระบวนการจัดการการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความสามารถสรุปเป็นภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 6 กระบวนการจัดการทางการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความ

การศึกษาประสิทธิผลของการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพทนายความของสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์

ผลการศึกษาเรื่องประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพทนายความของสภานายความ พบว่า ในกระบวนการสื่อสารที่มีประสิทธิผลนั้น ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสารนั้น จะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกัน หากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง ไม่มีประสิทธิผลย่อมส่งผลต่อกระบวนการอื่น ๆ ในการสื่อสารและทำให้การสื่อสารในครั้งนั้นๆ ไม่มีประสิทธิผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประสิทธิผลการสื่อสารในองค์กร (Scott M. Cutlip

,1958) โดยการศึกษาเรื่องประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพทนายความนั้น ในแต่ละกระบวนการพบว่า มีทั้งความสอดคล้องและความแตกต่างกับแนวคิดดังกล่าว รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.2.2.1 ประสิทธิภาพของผู้ส่งสาร ผลการศึกษา ผู้ส่งสารที่ทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพในการสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพ ได้แก่ ผู้บริหารสหภาพทนายความ เนื่องจากทนายความผู้รับสารมีมุมมองต่อผู้บริหารว่า เป็นการสื่อสารเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่าการสื่อสารเพื่อประโยชน์ของทนายความ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประสิทธิผลการสื่อสารในองค์การที่ว่า ปัจจัยที่ทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพ คือความน่าเชื่อถือของผู้ส่งสาร ซึ่งการสื่อสารจะต้องไม่บิดเบือนความจริง และผู้รับสารจะต้องมีความเชื่อถือในตัวผู้ส่งสาร

5.2.2.2 ประสิทธิภาพของสาร ผลการศึกษาสารที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพพบว่า สารเพื่อการประชาสัมพันธ์และชี้แจงข่าวสารทั่วไปขององค์การ ที่มีการเผยแพร่ในช่องทางการสื่อสารหลักขององค์การ ได้แก่ Facebook และ Website นั้น ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้รับสารมีความรู้สึกข่าวสารไม่มีความน่าสนใจ และไม่เป็นประโยชน์กับการประกอบวิชาชีพของตน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประสิทธิผลการสื่อสาร ในปัจจัยเนื้อหาสาระ ที่จะต้องเป็นประโยชน์กับผู้รับสาร จึงจะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสากร เศรษฐวรานุรักษ์ (2547) เรื่อง การศึกษารูปแบบการสื่อสารภายในองค์การ : กรณีศึกษาบริษัท มิตรชยุ สมิตโม อินชัวร์รันซ์ จำกัด สาขาประเทศไทย ที่พบว่า พนักงานในองค์การจะเปิดรับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเองมากที่สุด และพนักงานส่วนใหญ่จะเปิดรับข่าวสารและกิจกรรมที่เป็นเรื่องใกล้ๆตัว

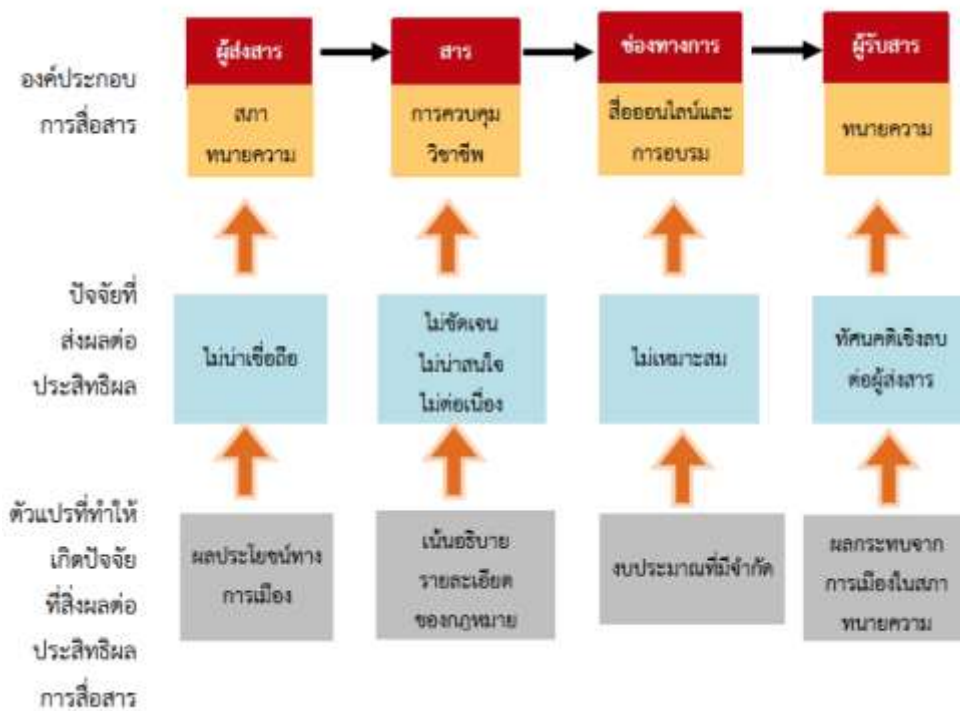
ส่วนสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพทนายความนั้น ผลการศึกษา พบว่ามี 2 รูปแบบ ทั้งมีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพทนายความด้านวิชาการผ่านกิจกรรมการอบรมสัมมนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมายให้กับทนายความนั้นมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดประสิทธิผลการสื่อสาร เรื่อง ความเหมาะสมและสภาพแวดล้อม การอบรมสัมมนา ถือเป็น การสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพได้เหมาะสมกับบริบทของทนายความ ที่ต้องการหาความรู้ใหม่ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพ ขณะที่สารเพื่อการควบคุมวิชาชีพด้านจริยธรรมบรรยายทนายความนั้น กลับไม่มีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ ความต่อเนื่องและอยู่ร่วมกับรอย และความชัดเจนของสาร เนื่องจากจริยธรรมบรรยายของทนายความ สหภาพทนายความฯ ไม่ได้มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทนายความไม่ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว และส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงข้อบังคับเรื่องบรรยายทนายความและมีการประพฤติผิดบรรยายเป็นอัตราที่สูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า หากไม่มีการสื่อสารอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ผู้รับสารก็ไม่สามารถตระหนักถึงกาลนั้นได้

นอกจากปัจจัยเรื่องความต่อเนื่องและอยู่กับร่องกับรอยจะส่งผลให้การสื่อสารเพื่อควบคุมมาตรฐานวิชาชีพด้านจริยธรรมมรรยาท ไม่มีประสิทธิผลและ ยังมีอีก 1 ปัจจัย นั่นคือ เรื่องความชัดเจนของสาร แต่พบว่ามีความแตกต่างจากแนวคิดเรื่องประสิทธิผลการสื่อสาร ที่กล่าวถึงเรื่องความคลุมเครือทำให้การสื่อสารไม่มีประสิทธิผล แต่สารของสภานายความฯ ในเรื่องดังกล่าว มีลักษณะที่ไม่ครบถ้วน โดยมาเป็นเพียงรายละเอียดข้อบังคับที่ทำให้ผู้รับสารเข้าใจไม่ครบถ้วน ซึ่งทนายความจำนวนหนึ่งเสนอแนะให้สภานายความฯ ยกตัวอย่างกรณีที่เป็นการกระทำที่ประพฤติผิดมรรยาทให้เห็นเป็นรูปธรรม จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิผลมากขึ้น

5.2.2.3 ประสิทธิภาพของช่องทางการสื่อสาร ผลการศึกษาพบว่า ช่องทางการสื่อสารจากสภานายความ ที่ใช้ Facebook และWebsite นั้นมีความเหมาะสมกับลักษณะของทนายความที่กระจัดกระจาย และมีการทำงานอยู่ทั่วประเทศ แต่ปรากฏว่าทนายความเปิดรับสื่อประเภทนี้น้อยมาก เนื่องจากเนื้อหาสาระไม่น่าสนใจและไม่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพทนายความ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า การประสิทธิผลการสื่อสารในแต่ละกระบวนการส่งผลต่อประสิทธิผลการสื่อสารในกระบวนการอื่นด้วย นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า ช่องทางการสื่อสารมีประสิทธิผลมากที่สุดคือ การสื่อสารผ่านกลุ่ม โดยผ่านช่องทางของ Group Line ทนายความส่วนใหญ่ได้รับทราบข่าวสารจากช่องทางนี้มากที่สุด ทั้งข่าวสารทั่วไป และข่าวสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chritabel M.F.HO, PH.D. M.ASCE (2556) เรื่อง Communication Makes a Corporate Code of Ethics Effective : Lessons From Hongkon ที่พบว่า การสื่อสารในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการจะมีประสิทธิผลต่อพนักงานมากกว่าการสื่อสารที่เป็นทางการ

5.2.2.4 ประสิทธิภาพของผู้รับสาร ผลการศึกษาพบว่า ผู้รับสารในกระบวนการสื่อสารขององค์การวิชาชีพ มีประสิทธิภาพเพราะมีความสามารถในการรับข่าวสารต่างๆที่ส่งมาจากองค์การวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องประสิทธิผลการสื่อสาร เนื่องจาก ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความจะมีความรู้พื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้น เมื่อรับสารต่างๆ โดยเฉพาะข่าวสารเพื่อควบคุมมาตรฐานซึ่งสามารถสรุปปัจจัยประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพทนายความเป็นภาพ ดังนี้

ภาพที่ 7 ปัจจัยประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อการควบคุมวิชาชีพทนายความ

จากการศึกษาสามารถวิเคราะห์ประสิทธิผลการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพทนายความ ได้ว่า ประสิทธิภาพของการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพในด้านวิชาการนี้อยู่ในชั้นการยอมรับและนำไปปฏิบัติ เนื่องจากเนื้อหาสารด้านวิชาการเป็นสารที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ ดังนั้น ทนายความจึงรับข่าวสารนั้นและนำไปปฏิบัติ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการที่สภาทนายความมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องและระหว่างทนายความด้วยกันเองก็มีการสื่อสารระหว่างกันในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก จึงถือได้ว่ามีประสิทธิผลในระดับการนำไปปฏิบัติ ส่วนการสื่อสารเพื่อควบคุมวิชาชีพในด้านจริยธรรมรายนั้น จากการศึกษาพบว่า สภาทนายความฯ แทบจะไม่มี การสื่อสารในเรื่องจริยธรรมรยาทของทนายความเลย มีเพียงช่วงก่อนเข้าสู่วิชาชีพเท่านั้น และไม่มี การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง ทำให้ทนายความไม่ทราบและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติวิชาชีพตามจริยธรรมรยาททนายความ ดังนั้น อาจกล่าวได้ประสิทธิผลการสื่อสารในด้านดังกล่าว ไม่มี ประสิทธิภาพ เนื่องจากทนายความไม่ทราบว่าข้อบังคับเรื่องจริยธรรมรยาทมีอะไรบ้างที่เป็นข้อห้ามข้อปฏิบัติ แต่ประกอบวิชาชีพตามหลักจริยธรรมและศีลธรรมที่มีโดยทั่วไปในสังคมมากกว่าการคำนึงถึงจริยธรรมรยาทในการประกอบวิชาชีพ และทนายความส่วนใหญ่ยังประพฤติผิดมรรยาท

ทนายความและมองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่สำคัญ จึงส่งผลให้มีการร้องเรียนความประพฤติของทนายความที่ปฏิบัติหน้าที่ผิดมรรยาททนายความเป็นจำนวนมาก

ข้อเสนอแนะ

1. สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ควรมีการจัดการฐานข้อมูลในระบบของผู้ที่ขึ้นทะเบียนทนายความไว้ให้ทันสมัยและเป็นระบบเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เนื่องจากปัจจุบันมีทนายความอยู่หลายประเภทและทนายความที่ไม่ได้ทำวิชาชีพจริงๆ เป็นสัดส่วนที่มากกว่าสัดส่วนอื่นๆ ดังนั้น เมื่อได้จำกัดขอบเขตเรื่องของผู้รับสารที่เป็นผู้รับสารคุณภาพ และเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทนายความจริงๆ จะส่งผลให้การสื่อสารครอบคลุมและประสบความสำเร็จ

2. สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์มีช่องทางการสื่อสารที่สามารถเข้าถึงทนายความได้อย่างรวดเร็วและครอบคลุมผู้ประกอบการวิชาชีพทั่วประเทศ นั่นคือ ทางสื่อออนไลน์ Facebook และ Website ซึ่งหากมีการทำกิจกรรมทางการสื่อสารผ่านช่องทางดังกล่าวหรือมีการลงข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพทนายความจะส่งผลให้การสื่อสารมีประสิทธิผลมากขึ้น

3. สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์ควรมีการควบคุมวิชาชีพอย่างต่อเนื่องทั้งด้านวิชาการและด้านมรรยาททนายความที่พึงปฏิบัติ เนื่องจากปัจจุบันหลังจากการสอบเพื่อเข้าสู่วิชาชีพแล้วไม่มีการทดสอบความรู้หรือศักยภาพในการทำงานอีก แม้ว่าจะมีการอบรมด้านวิชาการอยู่เสมอแต่จะเป็นในบริบทของการเปลี่ยนแปลงกฎหมายใหม่ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดการอบรมกฎหมายที่จะต้องใช้ในการประกอบวิชาชีพด้วยเพื่อให้การประกอบวิชาชีพมีมาตรฐานและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

4. สภาทนายความฯ ควรมีการสื่อสารเรื่อง จริยธรรมมรรยาททนายความอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เนื่องจากปัจจุบันทนายความตระหนักในเรื่องดังกล่าวน้อย และอาจส่งผลเสียหายได้ โดยการสื่อสารด้วยวิธีการเล่าประสบการณ์ ยกกรณีตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมจะส่งผลให้การสื่อสารในเรื่องดังกล่าวมีประสิทธิผลมากขึ้น

5. ปัญหาเรื่องภาพลักษณ์ของผู้บริหารสภาทนายความฯ ที่ใช้ประโยชน์จากการสื่อสารเพื่อผลประโยชน์ทางการเมืองนั้น ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของทนายความผู้รับสารต่างๆ ดังนั้น สภาทนายความฯ ควรมีมาตรฐานการในการสื่อสาร ด้วยการสื่อสารอย่างจริงจัง และที่สำคัญควรเน้นการสื่อสารข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพมากกว่าผลงานของผู้บริหาร วิชาชีพในด้านวิชาการ ก็สามารถทำให้การสื่อสารมีประสิทธิผลได้

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์และคณะ (2552). สังคมวิทยา, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2532.

พิมพ์ครั้งที่ 13, [แก้ไขและเพิ่มเติม].

ไซตุน โยเซ่, et al. (2007). หลักการสากลว่าด้วยความเป็นอิสระและความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้พิพากษา ทนายความ และอัยการ : แนวทางสำหรับนักปฏิบัติ ลำดับที่ 1, เจนีวา : International Commission of Jurists, 2550.

จิรนิติ หะวานนท์ (2542). “หลักวิชาซีพกฎหมาย.”[กรุงเทพฯ] เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักวิชาซีพกฎหมาย LW456 มหาวิทยาลัยรามคาแหง, 2542 พิมพ์ครั้งที่ 5.

ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ (2007). พฤติกรรมองค์การ = Organizational behavior (OB), กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์, 2550.

ณัฐชุตา วิจิตรจามรี (2010). การสื่อสารในองค์การ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2553.

พิมพ์ครั้งที่ 1.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2007). การจัดการทางการสื่อสาร, [กรุงเทพฯ] : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2560.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2012). หลักและทฤษฎีการวิจัยทางสังคมศาสตร์, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ระเบียงทอง, 2555 [2012].

ปรีดี เกษมทรัพย์ and กิตติศักดิ์ ปรกติ (2016). นิติปรัชญา = Philosophy of law, [กรุงเทพฯ] : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอนคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559 [2016]

พิมพ์ครั้งที่ 14 [แก้ไขเพิ่มเติม].

อรอนงค์ สวัสดิ์บุรี (2012). พฤติกรรมและการสื่อสารในองค์การ, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555 [2012]

พิมพ์ครั้งที่ 1.

วิทยานิพนธ์

ชญาณิชฐ์ สุขเกษม (2551). สัมฤทธิ์ผลของรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กรของบริษัท เพน พับลิชชิ่ง จำกัด = The achievement of organizational communication's pattern of Pen Publishing Co., Ltd, [กรุงเทพฯ] : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.

นิสากร เศรษฐวรารังกูร (2549). การศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการสื่อสารภายในองค์กร : กรณีศึกษาบริษัท มิตซุย สุมิโตโม อินซัวรันซ์ จำกัด สาขาประเทศไทย = The efficiency of organizational communication's pattern : a case study of Mitsui Sumitomo Insurance Co., Ltd., Thailand Branch, [กรุงเทพฯ] : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.

เปรมิกา บุญเกิด (2016). จิตวิญญาณในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ, [กรุงเทพฯ] : คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2559 [2016].

Ho Christabel M. F. (2013). "Communication makes a corporate code of ethics effective: lessons from Hong Kong." Journal of Construction Engineering and Management 139 (2): 128.